

Mishnah Shabbat, chapter 1

משנה שבת פרק א

(1) There are [prohibited by Biblical law] two kinds of transferring [i.e., carrying an item from one domain to another, on the Sabbath] which are actually four kinds [two were added by Rabbinic decree, in a case] where one is [standing] inside [a private domain], and two kinds, which are in fact four kinds, [in a case where] one is [standing] outside [in a public domain]. How so? A poor man stood outside while the householder stood inside: 1) the poor man extended his hand inside [which, in this case is the *akirah* — removal from one domain], placing something [e.g., a box or basket] into the hand of the householder [which, in this case, is the *hanahah* — the setting down of an object into another domain, thereby completing the transfer from one domain to another] or 2) taking something from it [the householder's hand] and bringing that object out, the poor man is guilty [and these are the two cases prohibited by Biblical law for one who is standing outside, mentioned above] while the

א יציאות השבת שתיים שהן ארבע בפנים, ושתיים שהן ארבע בחוץ. כיצד. העני עומד בחוץ ובעל הבית בפנים, פשט העני את ידו לפנים ונתן לתוך ידו של בעל הבית, או שנטל מתוכה והוציא, העני חייב ובעל הבית

רבנו עובדיה מברטנורא

א יציאות השבת. הוצאות שמרשות לרשות האמורות אצל שבת. והכנסות נמי קא קרי יציאות הואיל ומוציא מרשות לרשות והאי דתני יציאות ולא תני הוצאות לישנא דקרא נקט, דכתיב (שמות טו) אל יצא איש ממקומו, ומיניה דרשינן הוצאה, אל יצא איש עם הכלי שבידו ללקוט המן: **שתיים שהן ארבע.** שתיים מן התורה, הוצאה והכנסה, לבעל הבית העומד בפנים, ברשות היחיד. ועל שתיים אלו חייב על שגגתו חטאת ועל זדונו כרת ועל התראתו סקילה כמו בכל שאר מלאכות של שבת: **שהן ארבע.** מדבריהם הוסיפו שתיים, לאסור לכתחילה היכא שהמלאכה נעשית על ידי שנים זה עוקר וזה מניח, דשנים שעשאוה פטורים, שנאמר (ויקרא ד) בעשותה אחת מכל מצות ה', העושה את כולה ולא העושה מקצתה. וכן בכל מלאכות של שבת אמרינן יחיד שעשאה חייב, שנים שעשאוה פטורים: **ושתיים שהן ארבע בחוץ.** שתיים מן התורה, הוצאה והכנסה, לעני העומד בחוץ, ברשות הרבים: **שהן ארבע.** מדבריהם הוסיפו שתיים, לאסור לכתחילה כשזה עוקר וזה מניח: **פשט העני את ידו.** ובתוכה קופה או הסל שמקבל בו ככרות מבעל הבית ולהכי נקט הוצאה בלשון עני ועשיר, דאגב אורחיה קמשמע לן דמצוה הבאה בעבירה אסורה וחיבינן עליה: **ונתן לתוך ידו של בעל הבית.** דעביד ליה עקירה מרשות הרבים והנחה ברשות היחיד: **או שנטל מתוכה והוציא.** החפץ והניח ברשות הרבים, דעביד עקירה והנחה: **העני חייב.** שעשה מלאכה שלימה. והרי שתיים מן התורה לעומד בחוץ. ואף על גב דבעינן עקירה ממקום שיהיה בו ארבעה טפחים על ארבעה טפחים

householder is exempt; if, the householder extended his hand outside and placed something into the hand of the poor man, or withdrew [an item] from it and brought it inside, the householder is guilty [and these are the two cases prohibited by Biblical law for one who is standing inside, mentioned above] and the poor man is

exempt. However, if the poor man extended his hand inside and the householder removed an object from it, or placed something into it and [the poor man] brought it outside, both are exempt [from a Biblical prohibition, since each one, individually, has not completed an entire transfer requiring both an *akirah* — removal and a *hanahah* — setting down; however, these are prohibited by Rabbinical decree and are the additional two prohibitions in a case where one is standing outside (totaling four) which are mentioned above]; and if the householder extended his hand outside and the poor man removed something from it, or placed something in it and the householder brought it in, they are both exempt [from a Biblical prohibition but are prohibited by Rabbinical decree and are the additional two prohibitions in a case where one is standing inside (totaling four) which are mentioned above].

(2) A person may not sit down in front of a barber near [i.e., one half hour before]

רבנו עובדיה מברטנורא

הנחה במקום שיהיה בו ארבעה על ארבעה וליכא, דיד העני ובעל הבית אין בה מקום שיהיה ארבעה על ארבעה, אמרין בגמרא דידו של אדם חשובה כארבעה על ארבעה, כיון שהיא עשויה להניח בה וליטול ממנה חפצים ואפילו גדולים הרבה: **ובעל הבית פטור**. פטור ומותר גמור, דהא לאו מידי עבד: **פשט בעל הבית בעל הבית חייב**. הרי שתיים מן התורה לעומד בפנים: **פשט העני וכו'**. דעביד העני עקירה מרשות הרבים: **ונטל בעל הבית מתוכה**. והניח בפנים, ועביד ליה בעל הבית הנחה ברשות היחיד: **או שנתן לתוכה**. דעביד ליה בעל הבית עקירה מרשות היחיד: **והוציא**. העני והניח ברשות הרבים: **שניהם פטורים**. שלא עשה שום אחד מהם מלאכה שלימה. אבל אטורים לעשות כן, שמא יבואו כל אחד בפני עצמו לעשות מלאכה שלימה בשבת. הרי שתיים מדבריהם, אחת לעני בחוץ ואחת לבעל הבית בפנים. והא דלא חשיב שתיים לכל אחד, עקירה לעני ועקירה לבעל הבית הנחה לעני והנחה לבעל הבית, משום דלא חשיב אלא עקירות שחן תחילת המלאכה ואיכא למיחש שמא יגמרנה אבל הנחות שחן סוף המלאכה לא קחשיב: **ב לא ישב אדם לפני הספר**. ואפילו בחול. ומשום דעביד למתני לא יצא החייט במחטו וכו' שמא ישכח ויצא, דדמי לגזירה דלא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה שמא ישכח ולא יתפלל, משום הכי תנא להו הכא. ואידי

the time of the *minhah* [afternoon service, which may be recited from one half hour after midday until sunset] before he has prayed [even on a weekday, lest the scissors break during the haircut and not be repaired until after sunset]. A person should not enter a bathhouse [lest he become faint and fall asleep until after sunset] or a tannery [he may detect a flaw in an animal hide and become engrossed in correcting it, missing the *minha service*] nor may he eat a meal [even a small one, since he could always extend it] or sit in judgment [even if only to render judgment, lest new evidence be introduced] though if he started [any of the aforementioned activities and there would, under ordinary circumstances, be ample time for the afternoon prayer,] he need not interrupt it. They [scholars who are engaged solely in Torah study and who do not interrupt their studies to earn a living] must interrupt [their studies] in order to recite the *shema* [since the time for the reciting of the *shema* is a Biblical obligation] but they need not interrupt for the *Shemoneh Esreh* [the time of its recitation, is a Rabbinic obligation].

(3) A tailor should not go out with his needle [even if pinned onto his clothing]

רבנו עובדיה מברטנורא

דוטרן מילייהו פסיק ותני להו ברישא, והדר מפרש מילי דשבת ומאריך בה: **סמוך למנחה**. מנחה גדולה משש שעות ומחצה ולמעלה, וסמוך למנחה היינו מתחלת שעה שביעית. ואע"פ שעונתה מרובה, גזרה שמא ישבר הזוג של ספרים אחר שהתחיל להסתפר ותעבור עונת התפילה קודם שיתקנו וישלים התספורת: **ולא יכנס למרחץ**. סמוך למנחה, שמא יתעלה: **ולא לבורסקי**. מקום עיבוד העורות, דלמא חזי פסידא וקלקול בעורות אם לא יניעם ממקומם ויתקנם, וימשך במלאכתו עד שתעבור עונת התפילה: **ולא לאכול**. אפילו בסעודה קטנה, שמא ימשך בסעודה: **ולא לדין**. אפילו בגמר דין שכבר שמעו טענות בעלי דינים ולא נשאר עליהן אלא לפסוק הדין בלבד, דלמא חזו טעמא ויסתרו מה שהיו רוצים לפסוק וחזרו להיות תחילת הדין **ואם התחילו**. בחד מכל הני דאמרינן: **אין מפסיקין**. אלא יגמור ואחר כך יתפלל. והוא שיש שהות ביום לגמור קודם שיעבור זמן התפילה. והתחלת התספורת משיניח מעפורת של ספרים בין ברכיו, הוא הסודר שנותן המתגלה על ברכיו כדי שלא יפול השער על בגדיו. והתחלת המרחץ משיפשוט הבגד הסמוך לבשרו, ואית דמפרשי משיסיר הסודר שעליו שהוא ראשון להפשטת בגדיו. והתחלת הבורסקי משיחגור בין כתפיו את בתי ורועותיו כדי להתעסק בעורות. והתחלת אכילה משיטול ידיו. והתחלת הדין משיטעטפו הדיינים בטליתן לשבת לדין באימה ובריאה, ואם היו מעוטפים ויושבים בדין ובא לפנייהם דין אחר סמוך למנחה, הוית התחלת אותו הדין משפתחו בעלי הדין בטענותם: **מפסיקין לקריאת שמע**. מלתא אחרייתא נקט והכי קאמר, חברים העוסקים בתורה מפסיקים תורתם לקריאת שמע דומנה קבוע דכתיב (דברים 1) בשכבך ובקומך: **ואין מפסיקין לתפלה**. שאין לה זמן קבוע דאורייתא. ולא שנו אלא כגון רבי שמעון בר יוחאי

close to nightfall [on Friday] lest he forget and goes outside [on the Sabbath and since it is the usual manner for a tailor to carry a needle pinned to his clothing it would be considered the usual manner of

סמוך לַחֲשֶׁכָה, שְׁמָא יִשְׁכַּח וַיֵּצֵא. וְלֹא הִלְבֵּדָר בְּקִלְמוֹסוֹ. וְלֹא יַפְלֶה אֶת פְּלִיּוֹ, וְלֹא יִקְרָא לְאוֹר הַנֵּר. בְּאַמְתָּ אֲמָרוּ, הַתָּנָן רוֹאֵה הֵיכָן הַתִּינּוּקוֹת קוֹרְאִים, אֲבָל הוּא לֹא יִקְרָא. פִּיּוּצָא בּוּ, לֹא יֵאכַל הָזָב עִם הָזָבָה, מִפְּנֵי

transferring a needle from private to public domain for a tailor; however, a person who is not a tailor may go out close to the Sabbath with a needle pinned to his garment, because even if he were to carry it in such a manner on the Sabbath it would only be prohibited by Rabbinic decree since a *melakhah* performed in an unusual manner is not considered a transgression of Biblical law]; nor a scribe with his quill [even behind his ear, since this is the usual manner for a scribe ...; however, a person who is not a scribe ....]; nor should one search his clothes [for lice] or read by lamplight [since these activities require bright light, the Rabbis feared that one might come to tilt the lamp in order to direct more oil to the wick, causing it to burn brighter]. In fact, they [the Sages] indicated that the teacher may see where the children are [to begin] reading [their lesson since the children would not tilt the lamp while the teacher is present] but that he himself must not read [because his students' presence would not be sufficient to prevent him from forgetting and perhaps tilting the lamp]. Likewise, [safeguards were instituted by the Rabbis in regard to family purity laws, even] a man who is a *zav* [has a discharge] may not dine [even] with a *zavah* [a woman that has an

רבנו עובדיה מברטנורא

וחביריו שתורתן אומנותן, אבל אנו הואיל ואנו מפסיקים תורתנו לאומנותנו כל שכן שנפסיק לתפילה: **ג** לא יצא החייט במחטו. אפילו תחובה לו בבגדו, שמא ישכח ויצא, ואומן דרך אומנותו חייב, שדרך האומן לתחבן בבגדיהן כשיוצאין לשוק; שמא ישכח ויצא. משתחשך: הלבבלר. הסופר: בקולמוסו. התחוב אחורי אזניו כדרך הסופרים: ולא יפלה את כליו. מבער כנים מבגדיו. תרגום בערתי הקדש, פליתי: ולא יקרא לאור הנר. בספר, שמא יטה הנר להביא השמן לפי הפתילה כדי שידלוק יפה ונמצא מבעיר בשבת. ואפילו היה הנר גבוה שנים ושלוש קומות אסור לקרות לאור הנר אלא אם כן יש עמו אדם אחר לשמרו, או אם הוא אדם חשוב שאינו רגיל לעולם לתקן הנר: החזן. מלמד תינוקות: מהיכן התינוקות קורין. מהיכן יתחילו לקרות, דבעין מועט כי האי לא גורין שמא יטה. והתינוקות קורין לפני רבן לאור הנר, שאימת רבן עליהם: אבל הוא לא יקרא. כל הפרשה, מפני שאין אימתן עליו ושמירתן לא הויא שמירה. ומהאי טעמא נמי איבא למאן דאמר דאשה שומרת לבעלה אין שמירתה שמירה שאין אימתה עליו כיוצא בו. לעשות הרחקה מן העבירה אמרו לא יאכל הזב עם אשתו זבה ואע"פ ששניהם טמאים: מפני הרגל עבירה. שמתוך שהם

issue], because it offers an occasion for transgression [even though relations during these times may be painful, the Rabbis still instituted this safeguard].

(4) And these [the prohibition against searching his clothes or reading by lamplight] are among the rulings which they [the Sages] instituted [as safeguards] while in the upper chamber of Hananiah ben Hizkiah ben Gurion when they went up to visit him. They voted, and those of the School of Shammai outnumbered those of the School of Hillel, and they instituted eighteen rulings on that day.

רבנו עובדיה מברטנורה

מתחידים יבוא לבעול זבה שהיא בכרת. חוב זוכה לרבותא נקט שהתשמיש קשה להן ואיכא למימר דודאי לא יבואו לידי הרגל עבירה אפילו הכי לא יאכלו זה עם זה: ד' ואלו מהלכות. אין פולין ואין קורין לאור הנר דתנן במתניתין: בעליית חנניה בן חזקיה. שבקשו חכמים לגנון ספר יחזקאל שדבריו נראים כסותרים דברי תורה, כגון כל נבלה וטרפה מן העוף ומן הבהמה לא יאכלו הכהנים (יחזקאל מד), כהנים הוא דלא אכלי הא אכלי, וכגון וכן תעשה בשבעה בחדש (שם מה) היכן נרמז קרבן זה בתורה, ונטמן חנניה בן חזקיה בעליה וישב שם ופירש ספר יחזקאל: ושמונה עשר דבר גזרו בו ביום. שנחלקו בית שמאי ובית הלל ועמדו למנין ורבו בית שמאי ופסקו כמותם כדכתיב אחרי רבים להטות. וכולהו י"ח דבר מייתי להו בגמרא, ואלו הן: האוכל אכל שהוא ראשון לטומאה או שני לטומאה גזרו שיהא נעשה גופו שני לטומאה ופוסל את התרומה במגעו, ששני פוסל בתרומה. הרי אלו שתי גזירות, אוכל אוכל ראשון ואוכל שני. והשתה משקין טמאים נעשה גם כן שני לטומאה ופוסל את התרומה, הרי שלש וטעמא דגזור בהני, דזמנין דאכיל אוכלין טמאים ושדי משקין דתרומה בפומיה בעוד שהאוכלים טמאים בפיו ופסיל להו, וזמנין דשתי משקין טמאים ובעודן בפיו שדי אוכלין דתרומה בפיו ופסיל להו. וגזרו על הבא ראשו ורובו לאחר שטבל מטומאתו בו ביום במים שאובין טהור גמור שנפלו על ראשו שלשה לוגין מים שאובין. הרי חמש גזירות. וטעמא דגזור טומאה על הני לטמא אדם, לפי שהיו טובלין במי מערות סרוחין, והיו נותנין עליהם אחר כך מים שאובין להעביר סרוחן המים, התחילו ועשאום קבע לומר לא מי המערות מטהרים אלא המים שאובין מטהרים, עמדו וגזרו עליהם טומאה, דלמא אתו לבטולי תורת מקוה וטבלי בשאובים. והגזירה הששית, שיהיו הספרים של כתבי הקודש פוסלין את התרומה במגע. שבתחילה היו מצניעין אוכלין דתרומה אצל ספר תורה, אמרי האי קודש והאי קודש, כיון דחזו דקא אתו ספרים לידי פסידא, שהעכברים המצויין אצל האוכלין היו מפסידים את הספרים, גזרו שיהיו הספרים דהיינו תורה נביאים וכתובים במגען פוסלין את התרומה. והגזירה השביעית, גזרו על סתם ידים שפוסלות את התרומה, מפני שהידיים עסקניות הן ונוגעות בבשרו במקום הטינופת, וגנאי לתרומה אם יגע בה בידיים מזהמות והיא נמאסת על אוכליה. והגזירה השמינית, האוכלין שנטמאו במשקין שאותן המשקין נטמאו מחמת ידיים שנגעו בהן קודם נטילה, גזרו על המשקין שיטמאו את האוכלין, שכל הדברים הפוסלין את התרומה מטמאין את המשקין להיות תחילה גזירה משום משקין הבאים מחמת שרץ דאשכחן בהן שהן ראשונים מדאורייתא. והאי דגזור

- (5) The School of Shammai [maintain that the Biblical prohibition against performing labor on the Sabbath also includes a prohibition against having his utensils perform labor for him on the Sabbath and therefore] say, We must not soak ink, paints, or vetches [for fodder] unless they will be properly soaked that same day [before the Sabbath]; but the School of Hillel permit it.
- (6) The School of Shammai say, We must not put bundles of wet flax in the

רבנו עובדיה מברטנורה

בכל טומאת משקין להיות תחילה ולא גזור נמי באוכלין גזירה משום [ואוכלין] הבאים מחמת שרץ, היינו טעמא דאחמור רבנן במשקין משום דעלולים לקבל טומאה, שאינן צריכין תיקון הכשר להביאן לידי קבלת טומאה כמו האוכלין שצריכין נתינת מים להכשירן לקבל טומאה. והגזירה התשיעית, כלים שנטמאו במשקין שנטמאו המשקים בשרץ שאע"פ שהם ראשון לטומאה, דאורייתא אין יכולים לטמא אדם וכלים, שאין אדם וכלים מקבלים טומאה אלא מאב הטומאה ולא ממשקין שנטמאו בשרץ שהם ראשונים, ורבנן גזור עלייהו שיטמאו כלים גזירה משום משקה דוב ובה, שהן רוקו ומימי רגליו, שהן אב הטומאה ומטמאין כלים מדאורייתא. והגזירה העשירית, שהיו בנות כותים נדות מעריסתן, כלומר מיום שנולדו, שתינוקת בת יומא מטמאה בנדה, וכותים לית להו מדרש זה, וכי חזיין לא מפרשי להו, הלכך גזור בהו רבנן. והגזירה האחת עשרה, שהיו כל המיטלטלין מביאין את הטומאה בעובי המרדע, והוא מלמד הבקר, ויש בהקפו טפח אבל אין בעביו טפח. ואע"פ שמן התורה אין אהל פחות מטפח, גזור רבנן על כל המיטלטלין שיש בהקפן טפח שאם ראשן אחד האהיל על המת וראשן אחד על הכלים מביאין להן טומאת אהל, גזירה אטו מי שיש בעביו טפח שמביא את הטומאה מן התורה. והגזירה השתים עשרה, הוצר ענבים לדרך בגת המשקה היוצא מהן בשעת בצירה מכשירן לקבל טומאה ואע"פ שהולך לאיבוד ולא ניחא ליה, גזירה שמא יבצור בקופות מזופפות דאו ניחא ליה במשקה היוצא מהן שהרי אינו הולך לאיבוד ומכשיר מן התורה. והגזירה השלש עשרה, שהיו גידולי תרומה תרומה, ואפילו בדבר שזרעו כלה כגון תבואה וקטנית, גזירה משום תרומה טמאה ביד כהן שאסורה באכילה ובא לרעה, וגזור שתהא בשמה הראשון והרי היא תרומה טמאה, דחיישינן דלמא משהי לה עד זמן וריעה ואתי למיכלה בטומאה. והגזירה הארבע עשרה, מי שהחשיר לו בדרך נותן כיסו לנכרי ולא יטלטלנו פחות פחות מארבע אמות. והגזירה החמש עשרה והשש עשרה, אין פולין ואין קורין לאור הנר דתנן במתניתין. והגזירה השבע עשרה, גזרו על פתן של עובדי כוכבים ועל שמנן ועל יינן ועל בנותיהן. וכולהו גזירה חדא היא, כדאמרין גזרו על פתן משום שמנן, ועל שמנן משום יינן, ועל יינן משום בנותיהן, ועל בנותיהן משום דבר אחר, כלומר משום עבודת כוכבים. והגזירה השמונה עשרה, גזרו על תינוק עובד כוכבים שיהא מטמא בזיבה, כדי שלא יהא תינוק ישראל רגיל אצלו במשכב זכור: **ה אין שורין דיו**. סממנים שעושים מהם דיו לכתובה: **וסממנים**. לצבע: **וכרשינים**. מאכל בהמה, ורגילים לשרות אותן במים תחלה, וקורין להם בערבי כרסג"ה, ובלע"ז ויצ"ש. וסברי בית שמאי אדם מוזהר על שביית כלים כמו על שביית בהמתו, והיינו טעמא דאין נותנין אונין, והיינו טעמא דאין פורשין מצודות. ונר הדולק בשבת וקדירה שעל גבי כירה דמודו בהו

oven [a process that whitens the flax] unless they have enough time to be sufficiently heated that same day [before the Sabbath] or wool into a dyer's vat unless there is sufficient time for the wool to assume the color of the dye; but the School of Hillel permit it [in cases where there is no fear of stirring the coals to increase the heat]. The School of Shammai say, We may not spread nets for a wild animal or birds or fish if there is insufficient time for them to be caught on that same day; but the School of Hillel do permit

נותנין אונין של פשתן לתוך התנור, אלא כדי שיהבילו מבעוד יום, ולא את הצמר ליורה, אלא כדי שיקלט העין. ובית הלל מתירין. בית שמאי אומרים, אין פורשין מצודות חיה ועופות ודגים, אלא כדי שיצודו מבעוד יום. ובית הלל מתירין: ז בית שמאי אומרים, אין מוכרין לנכרי ואין טוענין עמו ואין מגביהין עליו, אלא כדי שיגיע למקום קרוב. ובית הלל מתירין: ח בית שמאי אומרים, אין נותנין עורות לעבדן ולא כלים לכוּבס נכרי, אלא כדי שיעשו מבעוד יום.

it.

(7) The School of Shammai say, [On Friday] One may not sell to a non-Jew, or assist a non-Jew in loading up [his donkey] or help him lift the load [onto his shoulder, since it may appear as if the load is being carried for the benefit of the Jew,] unless there is enough time for him [the non-Jew] to reach a place nearby [before the Sabbath]; but the School of Hillel permit it [as long as the non-Jew departed from his home before the onset of the Sabbath].

(8) The School of Shammai say, One may not give hides to have them treated nor clothes to non-Jewish cleaners unless there is sufficient time for these to be completed that same day [before the Sabbath; however, even the School of Shammai permit the actual work to be performed on the Sabbath by the non-Jew,

רבנו עובדיה מברטנורא

בית שמאי, ובדמפקרן אפקורי לכלים ושוב אינו מצווה על שביתתן: **ובית הלל מתירין**. משנתן המים מבעוד יום אע"פ שהן נישורין והולכין בשבת, דסברי על שביתת בהמה אדם מוזהר דאית בה צער בעלי חיים, אבל לא על שביתת כלים: **ו אונין**. אגודות של פשתן מנופץ, ונותנין אותן בתנור ומתלבנים: **שיהבילו**. שיתחממו, שיעלה בהם ההבל: **ליורה**. של צבעים: **אלא כדי שיקלוט את העין**. שיקלוט הצבע מבעוד יום: **ובית הלל מתירים**. לתת לתוכו מבעוד יום ותהא קולטת כל הלילה. ולא שרו בית הלל אלא ביורה עקורה מן האש, שאם יש תחתיה אש בשבת אסור, גזירה שמא יחתה בגחלים וצריך נמי שתהא היורה סתומה וטוחה בטיט שמא יגיס ויהפך בה בשבת וחייב משום מבשל: **ז ולא טוענין עמו**. על החמור: **ולא מגביהים עליו**. משאוי על כתפו. דמחזי כמסייעו להוליך המשאוי בשבת: **אלא כדי שיגיע למקום קרוב**. כלומר שיהא המקום שרוצה להוליכו קרוב שיוכל להגיע שם מבעוד יום: **ובית הלל מתירין**. כדי שיצא מפתח ביתו מבעוד יום: **ח לעבדן**.

provided it could be completed before the Sabbath]; but in all these cases the School of Hillel declare permissible while the sun is still up.

(9) Rabban Shimon ben Gamliel said, "In my father's house they used to give white clothes [which required three days for the cleaning process] to non-Jewish cleaners three days before the Sabbath [in accordance with the view of the School of Shammai]." And

both [Schools] are in agreement that [after the olives and grapes have already been crushed] they may [then] load up the beams of the olive press or the rollers of the wine press vat [right before the Sabbath, to speed up the oozing of the olive oil or grape juice, even though it will ooze out during the Sabbath, (since it would eventually ooze out on its own, it is not a Biblical prohibition to do so)].

(10) We must not roast flesh, onions, and eggs [on a fire] unless there is enough time for them to be [at least minimally] roasted [a third of the usual roasting time] on that same day [before the Sabbath. The Rabbinical prohibition against placing food on a fire before the Sabbath lest one stir the coals to add heat on the Sabbath, does not apply once the food is edible]. We must not place bread in an oven when darkness is approaching [prior to the Sabbath], nor cake upon burning coals unless there is sufficient time for the upper surface to form a crust [and as such is already considered edible and one would not stir the coals for additional heat at that point]. Rabbi Eliezer says: [Even enough] time for the bottom surface to turn into crust.

(11) We may let down the Passover lamb into the stove [to roast] as darkness

רבנו עובדיה מברטנורא

מעבד העורות: **מתירין עם השמש**. בעוד שהחמה על הארץ קודם שתשקע: **ט כלי לבן**. שהוא קשה לכבס וצריך שלשה ימים. ומחמירין על עצמן כבית שמאי. ואין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל, אלא כבית הלל שמתירין עם השמש: **ושוין**. בית שמאי ובית הלל שטוענין את הזיתים מבעוד יום בקורת בית הבד. לאחר שטחנו הזיתים טוענין עליהם קורות כבדים והמשקה זב והולך מאליו כל השבת: **ועגולי הגת**. הנך דגת קרי עיגולין, שהיו דפיץ עבין עשויין בעיגול. ובהא מורדו בית שמאי לבית הלל משום דאי נמי עביד להו בשבת ליכא חיוב חטאת דאין נותנין קורה על גבי זיתים עד שטוחנין תחלה בריחים, וכן בענבים דורכים אותן ברגל תחלה, ובלאו קורה נמי משקה נפיק ממילא אלא דלא נפיק שפיר כי השתא, הלכך לא דמי לדש: **י כדי שיצולו**. כמאכל בן דרוסאי והוא שלישי בשול, ובכך הוא ראוי לאכילה ותו ליכא למגור שמא יחתה בגחלים: **חררה**. עוגת רצפים: **שיקרמו**.

approaches [before the Sabbath; since the Passover sacrifice was roasted for a group of people we may rely on the group to prevent one another from stoking the fire on the Sabbath]; and

ignite with wood chips the firewood in the fire rooms [of the Temple; the Temple had areas which were constantly heated for the priests to warm themselves in, since the priests would be careful not to stoke the fire on the Sabbath] but anywhere else [outside the Temple, one may kindle a flame] only if [there is sufficient time before the Sabbath for] the fire [to] seize upon the greater part [of the wood, in which case the flame would rise unaided]. Rabbi Yehudah says, In the case of charcoal [if there is sufficient time to take hold of] any quantity whatsoever [since once a minute amount has been kindled the fire spreads unaided].

רבנו עובדיה מברטנורא

תחילת אפיה עושין כמו קרום: פניה. שהם כלפי אויר התנור: כדי שיקרום התחתון. המדובק לחרס התנור, דהוא נאפה תחילה קודם שיקרמו הפנים שכלפי אויר התנור, ובהכי סגי. ואין הלכה כר' אליעזר: **יא משלשלין את הפסח.** התנורים שלהן פיהן למעלה ומורידין הצלי לתוכו, להכי תני משלשלין: **עם חשיכה.** ואע"ג דבעלמא אין צולין כדאמרן, הכא שרי, דבני חבורה זריזין הן ומדכרי אהדדי ולא אתו לחתויי בגחלים: **ומאחיזין את האור.** מעט בעצים של מדורת בית המוקד, ולא חיישינן שמא יבואו הכהנים להבעירה משתחשך, דכהנים זריזין הן: **בית המוקד.** לשכה גדולה היתה בעזרה שמטיקין בה מדורה תמיד והכהנים מתחממים שם לפי שהולכים יחפים על הרצפה של שיש: **ובגבולין.** צריך אדם להבעיר מדורתו מבעוד יום: **כדי שתאחוז האור ברובה.** וכמה ברובה, כדי שתהא שלהבת עולה מאליה ואינה צריכה לקיסמין דקין תחתיה להבעירה: **אף בפחמין כל שהוא.** כי היכי דמדורת בית המוקד מקילינן בבית המוקד לכהנים, כמו כן במדורת פחמים מקילינן לכל אדם ואין צריך להאחזי בהן האור אלא כל שהוא, שאין דרכה להיות כבה והולכת ולא אתו לחתויי בהו. והלכה כרבי יהודה, דליכא מאן דפליג עליה: